

KASTEEL d'URSEL MAGAZINE

Driemaandelijke uitgave van de Provincie Antwerpen/Kasteel d'Ursel, Hingene | 20ste jaargang # 79 | november–december 2024–januari 2025

**HET EEUWFEEST
VAN EEN FOTOSHOOT**

© Collectie Aurian de Maupeou

Beste Vriend,

Na een zomer vol lust, verleiding en verlangen maken het kasteel en het park zich klaar voor de winter. Op 1 november brengen de leden van de familie d'Ursel traditiegetrouw een bezoek aan de grafkelder naast de Sint-Stefanuskerk. Na de allerheiligenmis ontvangen we hen – en de Hingense parochianen – met een kom pompoensoep in het kasteel. We merken dat ook onze herinneringsbanken in die dagen extra aandacht krijgen. Er staan er intussen meer dan dertig in het hele park en begin oktober werd ook het allerlaatste exemplaar geadopteerd.

De komende maanden verwelkomen we je graag voor een deugddoende winterwandeling in ons provinciedomein. We kijken ook uit naar enkele bijzondere concerten en maar liefst twee Winterbals met alles erop en eraan. Eind november keren we terug naar de late 18de eeuw en in februari naar de jaren 1920. Dat is meteen een eerste voorsmaakje van de volgende Kasteelfeesten die helemaal in het teken van de *Roaring Twenties* of de *Années Folles* zullen staan. Mis het niet en noteer (pinkster)zondagavond 8 juni 2025 alvast in je agenda!

Namens de deputatie,

JAN DE HAES

bevoegd voor toerisme, recreatie- en groendomeinen

COLOFON Kasteel d'Ursel
Wolfgang d'Urselstraat 9
2880 Hingene
www.kasteeldursel.be
T 03 820 60 10
info@kasteeldursel.be
IBAN BE54091018504797
BIC GKCCBEBB

Het magazine van het Kasteel d'Ursel is een uitgave van de deputatie van de provincieraad van Antwerpen:

Cathy Berx, gouverneur-voorzitter,
Luk Lemmens,
Kathleen Helsen &
Jan De Haes, leden
en Maarten Puls, provinciegriffier

Jaargang 20, nummer 79,
november–december 2024–januari 2025

Redactie: Koen De Vlieger-De Wilde en Veerle Moens met medewerking van Jordi Bruggeman, Marcel De Cock & Carlo Siau

Vormgeving: Frederik Hulstaert

Druk: Albe De Coker

Oplage: 5.500 exemplaren

Dit magazine werd gedrukt op milieuvriendelijk papier met FSC®-certificaat en verpakt in milieuvriendelijke folie.

ISSN 1781-4464

KASTEEL d'URSEL MAGAZINE

Blijf op de hoogte

Neem een gratis abonnement op dit Magazine via info@kasteeldursel.be of schrijf je in voor onze digitale nieuwsbrief via www.kasteeldursel.be. Zo krijg je automatisch de digitale versie van dit Magazine. Op onze website vind je ook alle Magazines die sinds 2005 zijn verschenen.

Kasteelheer voor één dag

Huur het kasteel en nodig je gasten uit in een schitterend kader. Tarieven en voorwaarden vind je op www.kasteeldursel.be.

Steun het kasteel

Wil je helpen bij de verdere verfraaiing, de inrichting en het onderhoud van het kasteel en het park? Stort dan jouw gift op rekening BE54 0910 1850 4797 (BIC: GKCCBEBB) van kasteel d'Ursel met als mededeling 'Gift'.

Sinds 1 juni 2023 zijn giften aan het kasteel helaas niet meer fiscaal aftrekbaar. Alvast hartelijk dank!

De Casteleyn (bijna) gerenoveerd!

In het voorjaar van 2022 kocht de provincie De Casteleyn, het dienstgebouw in de Wolfgang d'Urselstraat, gelegen tussen de pastorie en de hoofdpoort van het domein. Hoewel het gebouw uit 1804 structureel in goede staat is, waren er heel wat renovatie- en onderhoudswerken nodig. Het linkerdeel (vanuit de parkzijde gezien) van de benedenverdieping werd heringericht als kantoor, kleedkamer en sanitair voor het parkteam en de jobstudenten die het team 's zomers komen versterken. Het rechterdeel, met de voormalige magazijnen van de gemeentelijke groendienst, kreeg een grondige opknapbeurt (van de vloeren over de muren tot het plafond). In dit werkhuis is er plaats voor het onderhoudsmateriaal dat we op dagelijkse basis gebruiken.

Alle nutsvoorzieningen werden vernieuwd en de versleten poorten langs de parkzijde zijn vervangen. Via een nieuwe stalen trap is er een veilige en ruime toegang tot de eerste verdieping, die nog zal worden ingericht tot stockageruimte. Het dak werd geïsoleerd en voorzien van een onderdak. Daarbij bleven de historische pannen zoveel als mogelijk behouden en waar nodig werden ze aangevuld met bijpassende recuperatiedakpannen. Na koetshuis, conciërgewoning en artistiek-historisch centrum te zijn geweest, heeft De Casteleyn intussen zijn nieuwe functie opgenomen: die van uitvalsbasis voor het onderhoud van het park en steunpilaar voor de werking van het kasteel (zelfs al zullen de *finishing touches* – de schilderwerken van de gevels en het buitenschrijnwerk – nog even op zich laten wachten).

Les Liaisons Désireuses. Over lust, verleiding en verlangen

Camellia Duc d'Ursel

In het vorige Magazine kon je al lezen over de herontdekking van de *Camellia Duc d'Ursel*. Helaas waren er vorig jaar nog maar vijf planten beschikbaar, uitsluitend bestemd voor leden van de familie. Intussen heeft The International Camellia Society Benelux echter niet stilgezeten. Met name in het arboretum van het Oost-Vlaamse provinciaal domein Het Leen, in Eeklo, worden momenteel een tiental planten opgekweekt.

Graaf Ghislain d'Ursel, op wiens tuindagen in Hex de camelia vorig jaar werd voorgesteld, wilde ook graag een plant naar Hingene laten komen. Na overleg met Het Leen werd er beslist om van de grootste moederplant een vijftigtal stekjes te nemen en ze onder te brengen in de serres van het Rivierenhof, een van de andere groendomeinen van de provincie Antwerpen. Daar zullen ze verder worden opgekweekt en vermeerderd, zodat ze later – als ze groot en sterk en met veel meer zijn – opnieuw een plek kunnen vinden in het park van het kasteel.

Lovende en blozende commentaren

Op 13 oktober zwaaiden we de allerlaatste bezoekers uit van *Les Liaisons Désireuses. Over lust, verleiding en verlangen*. Dat deden we met een dubbel gevoel. Enerzijds is het tijd voor nieuwe plannen, waarover meer in de volgende Magazines. Anderzijds valt het afscheid van drie verdiepingen vol zinnenstrelende kunstwerken ons ook wat zwaar. Met het hele kasteelteam werkten we de voorbije twee jaar zorgvuldig aan de selectie van de werken, de contacten met de kunstenaars, galerijen, musea en andere bruikleengevers, de verzekeringscontracten, de bruikleenovereenkomsten, de scenografie, de opbouw, het transport, de teksten, de communicatie, de promotie, de organisatie van de groepsbezoeken en het ontvangen van de meer dan 6.000 bezoekers. Tijdens de zomer kregen we daarbij ook de gewaardeerde hulp van tientallen vrijwilligers. Nu resten enkel nog de herinneringen aan de bijzondere ontmoetingen en ervaringen. Nagenieten doen we met het doorbladeren van het gastenboek vol warme en deugdlozende reacties. In de Beeldbank op de achterkant van dit Magazine vind je een kleine selectie. Een bezoeker uit Nederland vond het wat saai, maar voor het overige lezen we heel lovende en enkele blozende commentaren.

Het eeuwfeest

In 1924 maakte Hedwige d'Ursel (1902-1987) een fotoreportage over haar kamer in het kasteel en haar huisje in het park. Vijftig jaar later schreef ze er over in haar memoires en nog eens vijftig jaar later verschijnen de foto's in dit Magazine.

van een fotoshoot

Foto's: © Collectie Aurian de Maupeou

(lees verder op bladzijde 6)

Hedwige – alias Babs of Babsie – was de dochter van Robert, 7de hertog d’Ursel (1873–1955) en Sabine Franquet de Franqueville (1877–1941). In het begin van de 20ste eeuw kwam ze elk jaar met haar oudere broer Henri, de latere hertog, en haar jongere zus May op vakantie in Hingene. Deze periode net voor de Eerste Wereldoorlog kende de laatste gloriemomenten van het *ancien régime*, dat ondanks de Franse Revolutie op het platteland altijd een beetje was blijven bestaan. In 1974 publiceert Hedwige d’Ursel in *Ombre Portée* een hoogstpersoonlijk relaas van haar kindertijd in Hingene.

Ze vertelt onder andere over de traditie om kamers bewust door te geven van generatie op generatie: ‘Ik nam bezit van de kamer die me beloofd was door tante Riri [Henriëtte d’Ursel (1875–1934)]. Haar tante Schönburg [Sophie d’Ursel (1852–1932)] had ze indertijd voor haar ingericht, als troost toen haar zus in het klooster trad. Wie zou er vandaag nog aan denken om zoiets te doen? Het was een romantische kamer, met twee kleine sofa’s, geprangd in de alkoven, een bed met baldakijn, behangpapier en gordijnen met een motief van rozen die werden samengebonden door blauwe lintjes: verrukkelijk! Zelfs rond de lampetkan en het aardewerk in het *cabinet de toilette* was een soortgelijk blauw lint geknoopt. En aangezien de kamer uitkeek op het oosten, genoot ik

van ’s ochtends van de weerspiegelingen van het water. De zonnestralen weerkaatsen op het wateroppervlak, door de spleten van de luiken, en tekenden op het plafond prachtige lichte en bewegende strepen. Wanneer ik jaren later in Venetië dezelfde lichtrillingen zag op het plafond van mijn hotelkamer, leek het alsof ik thuiskwam.’

‘Ik had niet alleen een kamer, maar ook een huis! Jazeker, een echt huis in het park, waar ik al die jaren veel plezier aan heb beleefd. Het was een klein vierkant paviljoen uit de 18de eeuw, waar blijkbaar ooit een Turks bad was ondergebracht, want het vertrek beneden was betegeld en voorzien van enorme koperen kranen in de vorm van dolfinnenkoppen, die helaas gestolen werden tijdens de bezetting. Er waren twee schuiframen met oude ruiten, een beetje groenachtig, waardoor het voelde alsof je in een aquarium zat. *Maman* vond enkele meters *toile de Jouy* waarmee we de muren bespanden en ik maakte vuur in de open haard. Ik had er mijn spullen, mijn foto’s, mijn boeken en altijd een massa bloemen. Het was op twee stappen van de moestuin, er groeide kamperfoelie tegen de muren en ernaast – vlak bij de walgracht met stilstaand water – lag een perkje met lavendelstruiken. Hoeveel uren heb ik er niet doorgebracht, lezend, schrijvend naar mijn vriendin, dromend zoals ik altijd deed?’

Op de foto staat een rechthoekig bakstenen gebouw. Het schilddak is met leien gedekt en heeft een overkragende dakrand. Bovenaan is het afgewerkt met een vorstkam en aan beide uiteinden bekroond met een nokversiering. De ramen hebben een typisch 18de-eeuwse kleine roedeverdeling en de schoorsteen verraadt de aanwezigheid van de open haard. Aansluitend bij het huisje vertrekt een stenen balustrade, als bekroning van de bakstenen keermuur aan de westzijde van de walgracht. Op kaarten en plannen uit 1645, 1716 en 1738 is op deze plek al een constructie met een gelijkaardig grondplan te zien. Waarschijnlijk werd dit oudere huisje in de 18de eeuw ingericht als badhuis en begin 20ste eeuw omgevormd tot speelhuisje van Hedwige. Tot aan haar huwelijk met de Franse markies Gaston de Maupeou Monbail (1896–1988) in 1929 zou ze er met volle teugen van genieten.

In 1924 kreeg Hedwige bezoek van haar goede vriendin Marie Noëlle de Vaux, die later zou trouwen met de Britse diplomaat Sir David Kelly. ‘Babs’ poseert voor de camera van Marie Noëlle in de vensteropening van ‘ma maison’, aan tafel in ‘my house’ en zittend bij ‘mon foyer’. Op de foto van ‘ma chambre’ in het kasteel springen het bed met baldakijn en het behangpapier met rozenmotief in het oog. Als je goed kijkt, zie je in de spiegel boven de schouwmantel het silhouet van Marie Noëlle de Vaux, terwijl ze het fotoestel voor haar buik houdt. Nadien trokken de vriendinnen naar kamer 19 aan de overkant van de gang; alle slaapkamers in het kasteel hadden een nummer. Waarschijnlijk was dit de logeerkamer die Marie Noëlle gebruikte tijdens haar verblijf. Op een andere foto poseert ze trouwens voor de orangerie die vlakbij het speelhuisje van Hedwige stond.

Eind jaren 1960 worden beide gebouwen, samen met de serre en de paardenstallen, gesloopt en steen per steen verkocht in opdracht van hertog Henri, de broer van Hedwige. Na haar overlijden in 1987 bewaart haar oudste zoon Aurian de Maupeou Monbail (1930–2018) zorgvuldig haar albums met foto’s. En zo komt het dat ze exact honderd jaar na de fotoshoot van Hedwige en Marie Noëlle opnieuw te zien zijn in dit Magazine. ■

KOEN DE VLIAGER-DE WILDE
Kasteel d’Ursel

Pronken met luxueus oosters porselein

In mei verdedigde ik aan de Vrije Universiteit Brussel mijn doctoraat over Chinees en Japans porselein dat is teruggevonden in de Zuidelijke Nederlanden (16de–19de eeuw). De archeologische vondsten uit de vijver van het kasteel waren daarbij een opmerkelijke bron voor mijn onderzoek.

‘Doorheen de geschiedenis hebben mensen vijvers, beken en grachten vaak gebruikt om er hun afval in kwijt te raken’, zegt Joke Bungeneers, die als archeologe en bouwhistorica de restauratie van het kasteel mee begeleidde. ‘Dat was in Hingene niet anders. De latrines gaven rechtstreeks uit in de vijver, net zoals het “moosgat”, de afvoer van de keuken. Scherven verdwenen al wel eens stilletjes in de vijver. En waarschijnlijk vielen er af en toe dingen per ongeluk uit een open raam. Daarom werd er tijdens de restauratie van het kasteel bijzondere aandacht besteed aan de kasteelvijver toen die in de winter van 2000–2001 werd drooggelegd. Met een team van archeologen onderzochten we een zone van ongeveer twee meter rond het kasteel.’

‘Uit het slib verzamelden we duizenden scherven. Het gaat in hoofdzaak om glas, aardewerk en porselein. Bij het glas herkennen we enkele siervoorwerpen,

De porseleinkast in het kasteel, met bruiklenen van de hertog d'Ursel

veel drinkgerei en heel veel flessen en flesjes voor bier, limonade, medicijnen of parfum. Het gros van de vondsten dateert uit de 18de tot de vroege 20ste eeuw. Het aardewerk omvat vooral serviesgoed, toiletgerei en vazen, kruikjes en andere siervoorwerpen. Ook in deze categorie zijn vooral de 18de en de 19de eeuw vertegenwoordigd. Dat er niet echt veel ouder materiaal is teruggevonden, komt waarschijnlijk doordat de vijver eeuwen geleden al eens geruimd werd. Een spe-

ciale vermelding verdient een bijzonder sierlijk rococo wijwatervaatje in witte en zwarte marmer, te dateren rond 1750. Het lag in stukken en brokken onder het venster van de passage tussen de bibliotheek en de kleine salon, waar toen de kapel lag.’

Gebeten door onderzoek

Ik ben opgegroeid in Hingene en was altijd al gefascineerd door ons kasteel d'Ursel. In 2004 ging ik archeologie studeren. Tijdens mijn studies kreeg ik de

kans om in 2006 als stagiair mee te helpen bij het archeologisch onderzoek, onder leiding van Joke Bungeneers, ter voorbereiding van de aanleg van de grondtram. Dit is de 19de-eeuwse verbinding tussen het park en het zogenaamde Parkbos-Oost. Tijdens deze stage kwam de slibrui- ming van de kasteelvijver ter sprake en de vele mooie vondsten die erbij zijn aange- troffen. Ik besloot voor mijn masterthesis in 2007–2008 het porselein onder de loep te nemen.

Na mijn opleiding startte ik All-Archeo, een archeologisch onderzoeksbureau, maar het puur wetenschappelijke onderzoek liet mij niet los. Gedurende vijftien jaar werkte ik in mijn vrije tijd aan een docto- raat. Met een archeologisch-historische aanpak onderzocht ik hoe Chinees en Japans porselein zich in het zuiden van de Nederlanden (ruwweg het huidige België) verspreidde doorheen de maatschappij. In de 16de eeuw waren het kostbare en exotische curiosa die alleen beschikbaar waren voor de elite. In de loop van enkele eeuwen evolueerde porselein echter tot een meer gangbaar consumptiegoed, dat zijn weg vond naar alle sociale lagen.

Er zijn heel wat bronnen voorhanden om oosters porselein te bestuderen, zoals be- waarde (museum)collecties, afbeeldingen en geschreven bronnen. Vanuit een kunst- historische invalshoek zijn er al enorm veel studies gebeurd naar porselein, maar op archeologisch-historisch vlak bleef dit studieobject sterk onderbelicht. In mijn onderzoek heb ik de nadruk gelegd op archeologische bronnen. Concreet heb ik gewerkt met materiaal uit bijna honderd sites, verspreid over zeventien steden en plattelandsgemeenten. Per site gaat het meestal maar om enkele scherven oosters porselein, maar in de Hingense kasteelvij- ver werden er fragmenten van maar liefst 57 voorwerpen teruggevonden uit de 17de tot en met de 19de eeuw. Dat maakt het kasteel niet alleen tot een van de groot- ste archeologische collecties Chinees en Japans porselein in Vlaanderen, maar ook tot een van de meest diverse qua porse- leinsoorten, vormsoorten en geschilderde decoraties.

Porseleinsoorten

Het overgrote deel van het oosters porselein uit de vijver is geproduceerd in China en dan meer bepaald in Jingdezhen, gedurende eeuwen hét centrum in het zuidoosten van China voor de productie van hoogkwalitatief keizerlijk porselein. Eén kom is mogelijk nog zuidelijker in China gemaakt. Het gaat vooral om stukken uit de late 17de, de 18de en de 19de eeuw. Het zogenaamde 'kraak- porselein' dat de Portugezen eind 16de en begin 17de eeuw uit China importeerden, is niet aangetroffen.

Er is ook Japans porselein dat gemaakt is in de vroegere provincie Hizen, in de late 17de eeuw of de vroege 18de eeuw. Verder vinden we het zogenaamde Hiradoporselein dat vanaf ca. 1830 tot het einde van de 19de eeuw werd gepro- duceerd in de Mikawachi-ovens. Japans porselein komt slechts in heel kleine hoe- veelheden voor in mijn archeologische dataset – het enige bord in Japans porse- lein dat ik tegenkwam bij mijn onderzoek is in Hingene aangetroffen. Tot slot zijn er ook een aantal industrieel vervaardigde stukken uit Nagoya, uit de periode van 1947 tot 1952, maar deze maakten geen deel uit van mijn doctoraatsonderzoek.

Vormsoorten

De kasteelvijver in Hingene leverde op- merkkelijk veel vazen en bekertjes op, terwijl die elders nauwelijks zijn aangetroffen bij archeologisch onderzoek. Het gaat om drie dekselvazen en drie sierbekers, die echter niet bij elkaar passen. Uit de kasteelvijver komen verder niet minder dan achttien borden en vier kommen. Ook een schotel, tien kopjes en elf scho- teltjes zijn aangetroffen. Bij een aantal porseleinfragmenten is het door de sterke fragmentatie niet meer duidelijk van welk voorwerp ze afkomstig zijn.

Decoraties

Ongeveer 60 procent van het oosters porselein is uitsluitend met blauw beschilderd. Deze decoratie is aangebracht voor het glazuur. Het komt voor bij verschil- lende vormsoorten in Chinees porselein uit de vijver. De blauwe decoratie is in

Blauw gedecoreerde sierbeker uit China met gearceerde bloementakken en gras (late 17de eeuw-vroege 18de eeuw)

verschillende gevallen gecombineerd met decoratie boven het glazuur. Twee schotel- tjes zijn aan de buitenzijde ook bruin geglazuurd. Bij het Japanse bord is er ook rode en gouden beschildering aangebracht.

Er is ook het bij antiekiefhebbers welbe- kende zogenaamde *famille verte*. Hierbij zijn verschillende tinten opaal groen aan- wezig. Ze zijn gecombineerd met andere decoratiekleuren boven het glazuur, zoals ijzerrood, zwart, geel, blauw, aubergine en goud. Eén van de gevonden Chinese vazen heeft uitsparingen waar beschildering is aangebracht. Ze behoort tot de zogenaamde *famille rose* die bij antiekiefhebbers nog altijd zeer gegeerd is. Het rozerood is hierbij gecombineerd met opaal wit, zwart, rood, blauw (email), geel, groen, purper en soms ook met andere kleuren.

Ongeveer een kwart van het oosters porselein is polychroom gedecoreerd en bij twee stukken is rood en goud gecom- bineerd. De polychrome decoratie komt voor bij het Chinees porselein, maar ook

de drie koppen en drie schoteltjes in eierschaalporselein uit de Japanse ovens van Mikawachi zijn voorzien van een polychrome decoratie op het glazuur.

Het overgrote deel van de afbeeldingen is floraal. Het gaat dan om seizoensbloemen groeiend in de grond, met een tuinrots of op een tuinterras, boeketten, rozetten en gestileerde bloemen. Op een bord staat een lotusvijver. Op het flesje zijn emblemen van de honderd antiquiteiten aanwezig, een verzameling afbeeldingen met een symbolische betekenis. Doordat van verschillende stukken slechts één of enkele fragmenten zijn overgeleverd of doordat de decoratie is aangetast door het verblijf in de vijver, was het vaak niet meer mogelijk om te achterhalen wat er precies is afgebeeld.

Porselein in het kasteel

Bij de interpretatie van deze archeologische porseleincollectie mogen we niet uit het oog verliezen dat het gaat om huishoudelijk afval, stukken die al dan niet per ongeluk in de vijver zijn terechtgekomen. Het geeft verre van een volledig beeld. Over het algemeen zal de familie met de grootste zorg met dit luxeproduct zijn omgegaan.

Porseleinen eetservies dat nog wordt bewaard door de hertogin d'Ursel

Een selectie oosters porselein uit de kasteelvijver tijdens het onderzoek

Uit de 18de-eeuwse boedelinventarissen kunnen we opmaken dat er verspreid over het kasteel in verschillende kamers porseleinen voorwerpen stonden. De identificatie is vaak summier. Het gaat dan vooral om een of meer theekopjes, al dan niet met deksel. In 1750 pronkte het staatsieappartement achteraan in de linkervleugel (het *Quartier Moirée* – nu de *Belle Alcove*) met *Une théière, un plat pour le sucre, une jatte, un pot au lait, 2. Tasses et une boîte au thé, le tout en porcelaine*. Uit de aparte opsomming van het keukengerei en serviesgoed kunnen we opmaken dat er in die periode minstens drie porseleinen eetserviezen waren. Daarvan hebben we er één met zekerheid kunnen identificeren: Ursula, 9de hertogin d'Ursel, bewaart nog steeds enkele kisten met serviesgoed op zolder.

Porselein en prestige

Het bezit van porselein was duidelijk een zaak van de elite. Dat de d'Ursels een voorliefde hadden voor de Oriënt, liet zich al aflezen aan hun keuzes voor de interieurafwerking in Hingene. De porseleinen kunst- en gebruiksvoorwerpen passen mooi in dit plaatje. Hoe de familie haar oosters porselein

verwierf, hebben we niet kunnen achterhalen uit de rekeningen. Porselein werd in Europa over het algemeen ingevoerd via de handelsschepen van de Oost-Indische compagnieën. Het is geweten dat het porselein dat de compagnieschepen aanvoerden grotendeels geveild werd, maar ook dat een deel van de bemanning de mogelijkheid had om oosterse waren als privaat persoon te verhandelen. De hertogen bezaten aandelen van de Oostendse Compagnie, zodat het mogelijk is dat ze hun oosters porselein, net als hun Chinese prenten en behangpapieren, en hun vroegste, handbedrukte Indische textiel verwierven via deze weg.

Porselein werd niet alleen gezien als iets functioneels, maar ook als een middel om sociale status te tonen. Ook dat was in Hingene niet anders. Een aantal objecten zijn van in den beginne als (duur) sierstuk aangeschaft. Een aantal andere vererfde stukken hebben door de eeuwen heen die status verworven: denk maar aan de kopjes, schoteltjes, doosjes en snuisterijen die nu in de antieke vitrinekast pronken. ■

JORDI BRUGGEMAN

‘Muziek wordt poëzie en poëzie wordt muziek’

I SOLISTI koestert het verleden en denkt aan de toekomst. Het blazersensemble geeft zijn passie, kennis en ervaring door aan de jonge generatie muzikanten. Balder Dendievel (hobo), Emile Souvage (klarinet) en Jappe Dendievel (fagot) zijn leden van de NextGeneration Artists. Deze drie beloftevolle solisten spelen samen met pianist Jan Michiels kamermuziek van Beethoven, Poulenc en Wim Henderickx. Het werk *Droombeelden* van de Belgische componist krijgt een bijzondere twist. Oud-student Siebe Thijs componeerde nieuwe muziek ter ere van zijn overleden docent. Dat deed hij op basis van nieuwe gedichten van Lotte Dodion.

Componist **Siebe Thijs** (1999) verschijnt als eerste op het computerscherm. Hij pendelt tussen België en Oostenrijk. Hij vertelt me dat het landschap in Graz toch heel anders is dan in Antwerpen. Dan heeft hij het niet over de prachtige natuur en bergen, maar over zijn medestudenten, die ongeveer dezelfde kijk op muziek hebben. ‘Het is een interessante bubbel om in te vertoeven.’

Balder Dendievel (2002) sluit wat later aan. Een trein met vertraging. Afgelopen zomer studeerde hij in Berlijn af. Vlak voordien won hij een auditie bij het orkest Philzuid in Nederland. Sinds september is hij de aanvoerder van de hoboïsten. Een

nieuw hoofdstuk waarvoor hij terug naar België verhuisde. Ik sprak beide jonge artiesten een dag voor de eerste repetitie van *Timeless Dialogues*.

Siebe Thijs is geen onbekende voor I SOLISTI. Hij nam deel aan Composers Lab en componeerde ook muziek voor de voorstelling *Metamorfosen van Balder Dendievel*, waarin hij met vier andere componisten een antwoord gaf op Benjamin Britten's gelijknamige werk. Wat was het grote vertrekpunt van *Timeless Dialogues*?

BD: ‘In de eerste plaats wilden Francis Pollet (artistiek directeur I SOLISTI) en ik de meeste NextGeneration Artists

samenbrengen met een kernlid van het ensemble. Pianist Jan Michiels is al vele jaren met I SOLISTI verbonden. Hij is een van de beste pianisten van ons land, zeker in het repertoire dat we in deze voorstelling spelen. Door die bezetting met hobo, fagot en piano kwamen we snel uit bij *Droombeelden* van Wim Henderickx (1962–2022). Hij schreef het voor I SOLISTI eind jaren 1980. Francis en Jan hebben trouwens de wereldpremière van dit stuk gespeeld. Siebe was dan weer een van zijn laatste leerlingen in Antwerpen. Zo ontstond niet alleen een dialoog binnen de generaties van het ensemble, maar ook tussen de muziek die we brengen. Het enige wat ontbrak was een compositie voor de volledige bezetting. Met klarinet erbij! Die opdracht ging naar Siebe.’

ST: ‘Ik schreef vier miniatures op *Droombeelden* van Wim Henderickx. Het is een ode aan hem. De muziek ontstaat vanuit het laatste akkoord van het tweede deel en daar begint ook mijn compositie. Je kan het zien als een lang interludium tussen het tweede en derde deel. Ik heb me dus enigszins op zijn muziek gebaseerd, maar het echte uitgangspunt voor mijn compositie waren de vier gedichten van Lotte Dodion. Zij heeft zich voor elk tafereel laten inspireren op die vier delen van *Droombeelden*. Dat was voor mij een interessante filter en tussenschakel. Wims muziek inspireerde Lotte en haar poëzie inspireerde mijn muziek!’

In de klassieke muziek zijn er vele voorbeelden van componisten die liederen op basis van gedichten schreven. Hoe heb jij de gedichten van Lotte Dodion vertaald naar kamermuziek zonder zanger of zangeres?

ST: ‘Lotte heeft een zeer beeldende poëzie. Dat werkte voor mij zeer stimulerend. Uit elk gedicht haalde ik enkele kernwoorden. Ik stelde me een situatie voor en die heb ik naar muzikale klanken of materiaal vertaald. Belangrijk was ook dat ik op een of andere manier de volledige tekst in de compositie kon verwerken, alsof de instrumenten hun stem gebruiken.’

BD: ‘Ik vind het geweldig hoe muziek en poëzie op elkaar inspelen. Lotte en Siebe hebben fantastisch werk verricht. Ik ben ervan overtuigd dat die twee kunstvormen elkaar versterken. We dragen haar gedichten tijdens de uitvoering voor. We gebruiken dus onze stem! Iets wat voor muzikanten met een instrument best spannend is. Eerst moeten we vooral de muziek van Siebe goed instuderen (*lacht*).’

Hoe dankbaar is het om te componeren voor hobo, fagot, klarinet en piano?

ST: ‘Ik moet toegeven dat het een uitdagende opdracht was. Je hebt drie blazers en een piano die je moet combineren. Als componist ga ik vaak diepgaand op zoek naar extreme klankkleuren die ik subtiel laat evolueren. Met een viool gaat dat bijvoorbeeld zeer makkelijk. Nu moest ik op zoek naar mijn eigen taal binnen die bezetting. En toch wil je de sterktes van elk instrument ten volle benutten. Neem nu *Droombeelden* van Wim Henderickx voor hobo, fagot en piano. Daarvoor maak ik een diepe buiging. Wat een fantastisch werk! Toen vroeg ik mezelf af: waar moet ik beginnen?’

BD: ‘Net om die reden is het fijn dat de klarinet erbij is. Het zou een grotere uitdaging zijn zonder.’

ST: ‘Inderdaad! De klarinet zorgt in deze bezetting voor een extra dimensie. Het is een heel flexibel instrument. De klarinet is de lijm in mijn nieuwe compositie.’

Wat betekende Wim Henderickx als docent voor jou?

ST: ‘Hij was een grote motivator en mentor voor me. Hij kreeg iedereen op een positieve manier aan het werk. Hij kon uren aan een stuk doorgaan met lesgeven. Zijn onuitputtelijke energie zal iedereen vast bijblijven. Hij was ook een eerlijke gesprekspartner. Soms zou het fijn zijn mocht ik met hem kunnen bellen. Nog even met hem praten of hem om advies vragen.’

Hoe zou je de muziek van Siebe omschrijven?

BD: ‘Ik ken natuurlijk niet zijn volledige oeuvre. Voor mij is de grote parallel het maximale gebruik van de kleuren van het instrument. Je leert bij zijn muziek anders luisteren naar instrumenten zoals hobo en klarinet. Dat speelt in zijn miniatures een grote rol. Ook op ritmisch vlak schrijft hij gelaagd, waardoor je boeiende muziek te horen krijgt. Het past perfect bij het andere repertoire op het programma. Het trio voor hobo, fagot en piano van Francis Poulenc is een van de klassiekers. Daar kan ik als hoboïst niet omheen. Ludwig van Beethoven schreef zijn *Gassenhauertrio* oorspronkelijk voor klarinet, cello en piano. Maar elke hoboïst of fagottist speelt dat regelmatig. Dat trio komt met die houtblazers mooi tot zijn recht, en zeker met Jan Michiels aan de piano!’ ■

CARLO SIAU

**CONCERT MET
JAN MICHIELS & I SOLISTI**

Zondag 19 januari 2025

van 11 tot 12.30 uur

17 euro en kortingstarieven (aperitief inbegrepen)

Jan Michiels (piano)

Balder Dendievel (hobo)

Emile Souvagie (klarinet)

Jappe Dendievel (fagot)

Zowel Balder Dendievel als Emile Souvagie waren een van De Twintigers. Dat is het talentenprogramma voor jonge muzikanten van radiozender Klara.

Info en reservatie

CC Ter Dilt | 03 890 69 30 | www.terdilt.be

EEN ONVERWACHTE ONTMOETING

© Willem Roelofs

In augustus kwam Ursula, 9de hertogin d'Ursel, op bezoek in Hingene, samen met haar zus Anke, haar 27-jarige kleindochter Sarah en haar 23-jarige kleinzoon Matisse, de toekomstige 11de hertog. De aanleiding was dubbel: Les Liaisons Désireuses én de hertogelijke collectie.

In mei kwam de hertogin al een keer kijken naar de tentoonstelling. Ik was toen niet helemaal op mijn gemak bij het begin van de rondleiding. Lust, verleiding en verlangen zijn onderwerpen die zelden aan bod komen in onze gesprekken. Maar de bezorgdheid bleek nergens voor nodig. 'Het onderwerp van de expo hoort bij het leven, zowel vroeger als nu', merkte Ursula al meteen op. 'Sommige werken zijn misschien pikant of expliciet, maar andere zijn subtiel, poëtisch en humoristisch. Bovendien zijn ze dikwijls prachtig ingepast in de interieurs. Ik zou deze zomer heel graag een keer terugkomen met

mijn kleindochter Sarah, en misschien wil haar broer Matisse ook wel meekomen.'

Zo gezegd, zo gedaan. Op een dinsdagavond in augustus komen ze uit de vier – of toch zeker drie - windstreken naar Hingene: Ursula uit Normandië, haar zus Anke uit München, Sarah uit Madrid en Matisse uit Barcelona. 'Ik logeer voor het eerst in het Atelier van Antonine', zegt Sarah. 'Ik vind het heel bijzonder dat onze betovergrootmoeder het heeft laten bouwen en er zoveel uren heeft doorgebracht. Nu is het prachtig ingericht, echt een heel mooi en aangenaam vakantiehuis. Ik heb

gekozen voor de kamer van Marie op de zolder. Met het grote bed en het ligbad voelde ik me net een prinses', lacht ze. 'Voor mij is het al de derde keer dat ik hier logeer', zegt Ursula, 'en ik kies altijd voor de kamer van Sabine die uitkijkt op het bos.'

Lust en erotiek

Op woensdagochtend staat de tentoonstelling op het programma. De erotische fotoreeks die Carmen De Vos in het kasteel maakte, zet meteen de toon. Vooral Matisse is er zich zeer van bewust dat hij op pad is met zijn grootmoeder, groot tante en oudere zus. Hij is wat onwennig en slaakt een spontane 'oulà!' bij het zien van de serie *X-rays* van Wim Delvoye, met veelzeggende titels als *Blow*, *Pipe*, *Suck* of *Dick*. Maar al gauw vliegen de grapjes over en weer terwijl Sarah foto's neemt

om ze naar haar vader, hertog Stéphane, te sturen.

We ontdekken kamer na kamer en regelmatig blijven we wat langer hangen: bij de erotische schrijfmachines van Peggy Wauters, de sensuele sculpturen van Edith Ronse, de uitgesneden snijplanken van Marianne Csáky en vooral bij de suggestief gevormde snuisterijen van Atty Bax. Een handtasje blijkt perfect te passen bij de jurk van Sarah, die hoopt dat haar grootmoeder de hint begrepen heeft. Op de tweede verdieping vindt Ursula haar favoriete werk: *Middle Age Rage* van Isabella Theys. Het is het portret van een ouder Sneeuw-witje dat symbool staat voor lust, verleiding en verlangen van het ouder wordende, haperende lichaam. Het is een oproep om de jeugdcultus en de erotische associaties bij de eeuwig jonge sprookjesprinsessen te overstijgen. Wat verder ontspint zich een discussie over de subtiliteit van erotiek. Eén van de werken van Ilke Cop omvat een groen, zijden gordijn dat kunstig gedraaid tot op de grond ligt. Ursula looft de opwindende kleur, stof en drapering.

Op de benedenverdieping springt vooral de presentatie in het oog. 'Het monumentale schilderij met de ineengestregelde naakten past wonderwel bij Frauke Wilken's *cosy somethings* op de grond én bij het kasjmiermotief van de katoenen wandbespanning', zegt Ursula. Wat verderop wijst ze haar kleinkinderen op de 18de-eeuwse schrijftafel als sokkel voor twee werkjes van Sanam Khatibi, omringd door het blauwe Chinees behang. Het aangrenzende appartement was vroeger de slaapkamer van Antonin en Ursula als ze naar Hingene kwamen. 'Mijn man heeft het behang met het klimopmotief nog laten plaatsen. Zowel dat behang als de meubels sluiten perfect aan bij de schilderijen van Denyse Willem. En net zoals op de verdiepingen is de alkoof waar het bed stond ook hier een echte vitrine, een sierlijst, voor het werk dat erin staat.'

De schaduwen van hun verleden

Ik vertel hen over de brief voor de toekomst die we hier tijdens de restauratie hebben gevonden achter een Chinese supraporte.

In 1877 schreven Sophie en Juliette, de dochters van Léon, 5de hertog d'Ursel, onder andere: 'Zolang dit geliefde kasteel overeind staat, zullen we met onze schaduwen de kamers zegenen waarin zoveel generaties gelukkig zijn geweest.' Matisse spist zijn oren en toont enkele foto's op zijn gsm: 'Toen we gisterenavond toekwamen, zijn we in het park gaan wandelen. Het was al donker en er stond een prachtige maan boven het kasteel. Dat wilden we graag fotograferen. Hier zie je dat er licht brandt in een van de kamers in de rechtertoren. Op de volgende foto is het licht uit en daarna gaat het weer aan!' Ik wil antwoorden dat er bij de trappen bewegingsdetectoren hangen die wel eens worden geactiveerd door een spin of een vleermuis, maar moet toegeven dat het licht in die bewuste kamer enkel met een schakelaar werkt. Zouden het de schaduwen van zijn betovergrootantes geweest zijn?

Intussen zijn er enkele journalisten en fotografen gearriveerd. Ze zijn vooral benieuwd naar de reacties op de tentoonstelling. Matisse antwoordt in het Engels: *'I loved it. Het was erg divers en de vele artiesten tonen echt hun passie. In het begin was het een beetje oncomfortabel natuurlijk, vooral in het gezelschap van mijn familie, maar het wende snel. Iedereen zou dit moeten zien. I really loved it.'*

De hertogelijke collectie

In 2009 besliste Stéphane, 10e hertog d'Ursel, om samen met zijn echtgenote Cathy, de toen 12-jarige Sarah en de 7-jarige Matisse te emigreren naar Panama. Hij bood aan om duizenden boeken en tientallen schilderijen, meubels en siervoorwerpen in bruikleen te geven. De overeenkomst werd afgesloten voor een periode van tien jaar. Naar aanleiding van veranderingen in de wetgeving werd het contract begin 2015 verfiynd en meteen hernieuwd voor tien jaar. Het was dus hoog tijd om werk te maken van een verlenging.

Matisse leest een Franstalige brief voor die zijn vader heeft geschreven: 'Vijftien jaar geleden nam ik contact op met Koen om te vragen of het kasteel geïnteresseerd

zou zijn om meubelen, boeken en familieportretten in bruikleen te nemen. Terwijl de reactie enthousiast was, werd ik verrast door de vele oproepen tot voorzichtigheid: "Uitlenen is makkelijker dan terugnemen", werd mij verteld. De harmonieuze samenwerking met het kasteel en de provincie heeft het tegendeel bewezen en heeft de angsten en twijfels die sommigen hadden, weggenomen. Ik ben blij dat mijn voorbeeld sindsdien is gevolgd door andere leden van de familie d'Ursel en door privéverzamelaars.'

'Het doel was om het kasteel iets van de ziel van zijn verleden terug te geven, zodat het beter voorbereid zou zijn op zijn toekomst. Deze tentoonstelling is een mooi voorbeeld van hoe het verleden en het heden in harmonie kunnen samenwerken en zo een gedeelde toekomst creëren, zelfs als dat betekent dat de dingen wat opgeschud moeten worden. Moge deze samenwerking culturele activiteiten blijven produceren die net zo rijk zijn als die van de afgelopen vijftien jaar. Persoonlijk twijfel ik daar niet aan.'

Sarah leest de laatste alinea die hun vader heeft geschreven: 'Ik maak graag van deze gelegenheid gebruik om de vertegenwoordigers van de Provincie Antwerpen te bedanken voor het succesvol tot stand brengen van de samenwerking tussen de familie d'Ursel en het kasteel. Of anders gezegd: een samenwerking tussen het verleden en het heden, om een cultuur tot stand te brengen die openstaat voor iedereen.'

Poseren op het balkon

Na het vertrek van de journalisten arriveert fotograaf Willem Rosiers. 'Familiereünies als deze zijn zeldzaam in het kasteel en ik ben vereerd dat ik deze momenten mag vastleggen. Omdat alle kamers vol staan met tentoonstellingsobjecten heb ik voorgesteld om de fotoshoot te doen op het balkon van de spiegelzaal, met uitzicht over het park en de vijver.' Sarah mag de spits afbijten. Ondanks haar modellenlooks en haar stralende glimlach poseert ze wat onwennig voor de gele balustrade. Willem

Sarah & Matisse d'Ursel

© Willem Röstels

tekenaar mij gevraagd om zijn exemplaar te signeren.'

Barcelona, Madrid en Panama

Bij de lunch - met Belgische frietjes uiteraard - is er tijd om wat bij te praten. 'Ik ben nog maar voor de tweede keer in Hingene', zegt Sarah. 'De eerste keer, in 2015, mocht ik het lint knippen van de herinneringsbank van onze familie. Ik had toen net de middelbare school afgerond in Panama. Daarna studeerde ik economie aan de universiteit in Chili en ik werkte er ook voor een groot farmaceutisch bedrijf. In 2021 startte ik bij de multinational Air Liquide, zowel in Chili als in Brazilië. Vorig jaar ben ik verhuisd naar Madrid om er mijn master te behalen aan de EAE Business School. Dat is gelukt: in juli heb ik met succes mijn thesis verdedigd over de mogelijkheden van waterstof als energiebron. Ik zou graag in Madrid blijven wonen, ik voel me daar echt thuis.'

probeert haar op haar gemak te stellen, maar pas wanneer hij enkele foto's toont, is ze blij verrast met het resultaat en gaat het ineens allemaal vanzelf. Daarna krijgt ze het gezelschap van haar broer en haar grootmoeder en uiteindelijk mag ik er ook even bij gaan staan.

Na het persmoment bezoeken we de laatste drie kamers van de tentoonstelling. In de grote salon vindt Sarah het latex bed met neonverlichting van Liliane Vertessen *'génial'*. In de bibliotheek lijkt ze met haar broer de honderdvijftig zwevende (s)ex librisen één voor één te gaan bekijken, voordat *KISS* van Maria Degrève (de absolute favoriet van Sarah) en de monumentale werken van Femke Gerestein en Margret Eicher ons uitgeleide doen. In de shop kiezen ze hun favoriete postkaarten samen met een klein boekje over de geschiedenis van het kasteel en natuurlijk twee exemplaren van *De Maffe Markies*, het album van Suske en Wiske. Wanneer we een half uurtje later gaan lunchen in d'Oude Poort treffen we er tekenaar Luc Morjaeu. De jeugd is blij met de gesigneerde en gepersonaliseerde albums, maar grootmoeder Ursula is niet onder de indruk: 'Tijdens de persvoorstelling in mei 2022 heeft de

Matisse vult aan: 'In 2018 bezocht ik het kasteel voor het eerst en kon ik er de tentoonstelling over het hôtel d'Ursel bezoeken, de verdwenen stadsresidentie in Brussel. In 2021 kwam ik nog eens op bezoek met mijn vader en grootmoeder, vlak voordat ik verhuisde naar Barcelona om er bedrijfskunde te studeren. Ik begin binnenkort aan mijn laatste jaar. Mijn stage zou ik graag in een internationaal bedrijf doen in Amerika. Ik wil daar dan nog verder studeren, maar twijfel ook over België. Net zoals in Panama, waar ik ben opgegroeid, voel ik hier ook een band met het land en met de mensen.'

En hertog Stéphane? 'Onze ouders wonen echt heel graag in Panama', zegt Matisse. 'Die verhuizen nooit meer terug naar België. Hij stuurt gewoon zijn kinderen om lintjes te knippen en speeches voor te lezen (*lacht*). Nee serieus, ik weet dat hij vaker zou willen terugkomen, maar in de praktijk is dat moeilijk. Panama ligt zeventien kilometer hier vandaan en mijn ouders spenderen veel tijd aan hun bedrijf. Voor jongeren valt er daar in de bergen weinig te beleven. Ik had er wel veel vrienden, het klimaat is geweldig en de natuur is fenomenaal', zegt Matisse als

een volleerd ambassadeur. Vervolgens doet hij zijn toeristische promotie teniet met sterke verhalen over spinnen, schorpioenen en duizendpoten in alle kleuren, maten en soorten.

De elfde hertog

Ooit zal Matisse de elfde hertog d'Ursel worden, na Conrard-Albert, Charles, Wolfgang-Guillaume, Charles-Joseph, Léon, Joseph, Robert, Henri, Antonin en Stéphane. Hoe staat hij daar tegenover? 'Ik hoop allereerst dat mijn vader Stéphane nog lang hertog zal blijven, maar wanneer ik hem opvolg als hoofd van de familie, zal ik zeker proberen om dat met een open blik te doen. Ik ben opgegroeid ver van de Belgische adel. In Panama vertelden we trouwens tegen niemand dat we een adellijke titel hebben.'

'Net zoals mijn vader vind ik het belangrijk om het familiegevoel te bewaren. Onze familievereniging, die al vele tientallen jaren bestaat, speelt daarbij een belangrijke rol. In een wereld die steeds meer individualistisch wordt, wil ik me inzetten om dat familiegevoel over te brengen op mijn generatie. Los daarvan dient de titel van hertog eigenlijk tot weinig. Er zijn geen voordelen, geen bezittingen, geen inkomsten, geen job, maar wel verantwoordelijkheden. Veel mensen zien eerst de titel en dan pas de mens die hem draagt.'

Intussen wordt er met grote verwachting uitgekeken naar de resultaten van het persmoment en de fotoshoot. Als de artikels online verschijnen, stelt Matisse vast dat hij niet altijd letterlijk geciteerd werd: 'De grote lijnen kloppen natuurlijk, maar ik heb helemaal niet gezegd dat ik hou van de Belgische regen (*lacht*). De tv-reportage is oké, maar ik vind dat ik het nog beter had kunnen doen.' Wie het niet beter had kunnen doen, is fotograaf Willem. 'Ze zijn schitterend,' zegt Ursula, 'een mooie herinnering aan een bijzonder geslaagd bezoek' En wie weet, worden ze over honderd jaar nog eens van onder het stof gehaald. ■

KOEN DE VLIAGER-DE WILDE
Kasteel d'Ursel

AGENDA

Concert met Frank Theuns, Sophie Gent & Bertrand Cuiller

Zaterdag 23 november 2024
van 20 uur tot 21.30 uur
20 euro en kortingstarieven

Dit concertprogramma richt zich voornamelijk op trio's van de Bach-familie gecomponeerd in het jaar 1747. Het is dan ondertussen al vijf jaar geleden dat Johann Sebastian Bach zijn zoon Carl Philipp Emanuel in Berlijn bezocht heeft. Samen met zijn oudste zoon Wilhelm Friedrich, onderneemt hij de reis naar Berlijn, waar hij ook voor het eerst zijn twee oudste kleinkinderen zal zien.

Het is dan ook zeer verleidelijk zich de gesprekken binnen de huiselijke kring voor te stellen. Naast alledaagse zaken gaat het wellicht over collega's en werkomstandigheden, de oogproblemen van vader Bach, maar ongetwijfeld ook over muziekgerelateerde dingen, en waarom ook niet over het componeren van trio's. Is het een toeval dat Emanuel in hetzelfde jaar zijn triosonates herwerkt? Bij zijn terugkeer in Leipzig schrijft Bach één van zijn meesterwerken *Das Musikalische Opfer*, gebaseerd op een thema van de Pruisische koning Frederik de Grote.

Met Frank Theuns (fluit), Sophie Gent (viool) en Bertrand Cuiller (klavecimbel)

Info en reservatie

CC Ter Dilt | 03 890 69 30 | www.terdilt.be

Winterbal Louis XVI (1774–1789)

Zaterdag 30 november 2024
van 19.30 uur tot 23.45 uur
95 euro (inclusief dranken, buffet, foto's en initiatie in de namiddag)

Tijdens het Winterbal keren we terug naar de tijd van de Franse koning Lodewijk XVI, de periode tussen 1774 en 1789. Jurken en kostuums volgen uiteraard de mode uit deze periode!

Dansmeester Lieven Baert leid je door de passen en figuren van een hele reeks contredansen, maar er staan ook enkele quadrilles met vier, acht, twaalf of meer dansers op het programma. De basis van het balrepertoire komt uit de collectie van Monsieur Delpêche, die prachtige choreografieën naliet, en andere dansmeesters zoals D'Aubert de Saint Flour, Willsim, Gautier en De la Cuisse. Ook de stukken van de Brusselse componist André Grétry zullen worden gebruikt. Grétry werkte veel in de voorloper van de Muntscouwburg, waar de hertog d'Ursel, als medeoprichter, een vaste bezoeker was.

Musica Gloria, onder leiding van Beniamino Paganini, zorgt voor de muziek (klavecimbel, cello, viool, altviool, hobo). In de spiegelzaal vind je een buffet en alle kamers op de benedenverdieping van het kasteel zijn toegankelijk voor nieuwsgierige balgasten. En natuurlijk zijn er ook een paar verrassingen.

Het Winterbal Louis XVI (en de bijhorende cursus op 9 november) is volzet, maar begin 2025 is er alweer een nieuw bal gepland! Wil je in de toekomst altijd als eerste op de hoogte zijn van de historische dansactiviteiten? Stuur dan een mailtje naar info@kasteeldursel.be.

Concert met Tom Pauwels & Eva Reiter

Vrijdag 13 december 2024 · van 20 tot 21.30 uur
17 euro en kortingstarieven

In dit programma brengen de musici werk van de Franse componist Marin Marais (1656–1728), gespeeld op viola da gamba en elektrische gitaar. Marais debuteerde als hofcomponist in 1686. Zijn opera *Idylle dramatique* werd in Versailles met zo'n groot succes uitgevoerd dat de kroonprins om een herhaling vroeg. Helaas is de muziek verloren gegaan.

Burkhard Stangl (1960), zelf een van de meest originele gitaristen, componisten en improvisatoren op het gebied van experimentele en elektronische muziek, levert nu, 340 jaar later, een subtiele commentaar op de muziek van Marin Marais.

De hypothese: als Marais het instrument had gekend, zou hij allicht enthousiast geweest zijn over de klankmogelijkheden van een elektrische gitaar. Het verleden wordt zo op een natuurlijke manier ingebed in muziek van vandaag, waardoor er contact ontstaat in de kieren van de geschiedenis en het uiteindelijk niet meer duidelijk is wat – of wie – er eerst was. En zo stond de tijd even stil ...

Info en reservatie

CC Ter Dilt | 03 890 69 30 | www.terdilt.be

Cursus Dansen als een edelman (1920–1929)

Zaterdag 11 januari 2025 · van 9.30 tot 17 uur
50 euro (inclusief lunch, dranken, koffie- en taartenbuffet)

Voor deze cursus keren we terug naar de jaren twintig van de vorige eeuw, bekend als de Roaring Twenties (in de Verenigde Staten) of Les Années Folles (in Frankrijk). Het was een periode van intense sociale, culturele en artistieke activiteit die begon na de Eerste Wereldoorlog en eindigde met de economische problemen van de Grote Depressie.

Ook in de balzaal verschenen er heel wat nieuwe dansen: van de charleston, de foxtrot en de

Eva Reiter © Moritz Schell

shimmy over de tango, de samba en de paso doble tot meer onbekende, maar sympathieke dansjes zoals de Waverly of de Lambeth Walk.

Ook dames en heren met beperkte danservaring of zonder partner zijn van harte welkom. Voor deze lessen heb je geen historisch kostuum nodig: gemakkelijke kleding en schoenen volstaan. Het is mogelijk om alleen aan te melden voor de cursus en niet voor het Winterbal.

Info en reservatie

info@kasteeldursel.be

Concert met Jan Michiels & I Solisti

Zondag 19 januari 2025 · van 11 tot 12.30 uur
17 euro en kortingstarieven (aperitief inbegrepen)

Lees meer op pagina 10 en 11.

Info en reservatie

CC Ter Dilt | 03 890 69 30 | www.terdilt.be

Winterbal 'Les Années Folles' (1920–1929)

Zaterdag 15 februari 2025 · van 19.30 tot 23.45 uur
95 euro (inclusief dranken, buffet, foto's en initiatie in de namiddag)

Ook tijdens het Winterbal keren we terug naar de jaren twintig van de vorige eeuw. Dansmeester Julien Tiberghien leid je door de passen en figuren. Eric Mathot en zijn Tivoli Band zorgen voor de muziek (piano, viool, contrabas, slagwerk, fluit en klarinet). In de spiegelzaal vind je een buffet en ook de bovenverdiepingen van het kasteel zijn toegankelijk voor nieuwsgierige balgasten.

Jurken en kostuums volgen uiteraard de mode uit de periode 1920–1929!

Info & reservatie

info@kasteeldursel.be

Proficiat!

Eén van de beste tentoonstellingen die ik zag de voorbije jaren!

zeer mooi!

H

Als iets bereent dan weet het

Prachtige tentoonstelling!

Zeer rijke inhoud voor onderzoekers en academici!

Philippe (Universiteit Antwerpen)

!! WATEEN ZALIGE "LIBERTINAGE" !!

... ONZE LUSTEN, VOOR SOMMIGEN NOG TABOE, SUPER! TOT BRILJANTE KUNST GESCHAPEN!

BRAVO AAN DE CURATOREN EN DE VELE VRIJWILLIGERS.

19.08.24.

Ferdinand

Inspirerend, intrigerend & adembenemend
De beste tentoonstelling die ik al heb gezien!
Diversiteit is enorm aanwezig
Lou xo

Indrukwekkend geurceerd en fantastisch geïntegreerd in de setting.

FAN! Veele

Helmond
Veldlaan

Mooie verzameling van een diverse kunstenaars, met toch een zeer grote eenheid in een prachtige ruimte. Ook blij dat er vele vrouwelijke kunstenaars zijn opgenomen.

Praktisch! An (Stam, Elce & Jphl)

Ik ben opgevoerd...

Nocht in al zijn vormen, houdingen en geslacht zijn hier zonder taboe getoond. Heel de tentoonstelling is van een uitzonderlijk niveau en een veelheid van uitdrukkingen. Voord de "vrouwelijke" inkeer sprak om een.

Eindelijk iets grensoverleppend in Hingene!
Zeer goed gedaan

Zondag 25 augustus 2024

Zeker een interessante tentoonstelling. Met enkele mooie werken en toch eigenlijk heel saai. Eola, Poula